

POSTANOWIENIE

25 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym 25 lipca 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa S. N. i E. N.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie
z 29 listopada 2022 r., V Ca 2662/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz S. N. i E. N.
po 1 350 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych
za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia
pozwanemu odpisu niniejszego postanowienia.**

UZASADNIENIE

Bank spółka akcyjna w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 29 listopada 2022 r. Wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania uzasadnił wystąpieniem istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), tj.: 1) czy w świetle art. 111 ust. 1 pkt 4 i art. 131 ust. 1 pr.bank. w zw. z art. 24 ust. 3 i art. 17 ust. 4 pkt 2 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim w zw. z art. 2 ust. 2 lit. c i art. 12 ust. 1 lit. d

rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 w sprawie nadużyć na rynku oraz uchylające dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywę Komisji 2003/124/WE 2003/125/WE i 2004/72/WE w zw. z art. 70 ust. 2 ustawy z 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi – postanowienia indeksacyjne zawierające odesłanie do wewnętrznych tabel kursowych banku, w których następowało określenie kursu waluty, mogą być uznane za sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interes kredytobiorcy, a tym samym mogą być uznane za postanowienia niedozwolone (abuzywne) w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., w sytuacji gdy kursy publikowane przez bank miały rynkowy charakter, a bank podlegał stałemu nadzorowi przez organy administracji?; 2) czy w świetle zasady proporcjonalności sankcji oraz w zakresie wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c. przez pryzmat celu art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG, jakim jest przywrócenie rzeczywistej równowagi kontraktowej między stronami – dopuszczalne jest unieważnienie umowy kredytu na podstawie art. 385¹ § 1 i 2 k.c., mimo że ww. przepis nie obejmuje swym zakresem nieważności umowy, jako konsekwencji przyjęcia niedozwolonego charakteru postanowień umownych?

Ponadto skarżący powołał się przyczynę kasacyjną uzasadnioną potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) tj. co do możliwości/konieczności uwzględnienia w wyroku – zasądzającym na rzecz kredytobiorcy (konsumenta) zwrot świadczeń spełnionych na podstawie nieważnej umowy kredytu – podniesionego przez bank zarzutu zatrzymania, szczególnie w kontekście rozbieżności w orzecznictwie co do wzajemnego charakteru umowy kredytu w rozumieniu art. 487 k.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powodowie wnieśli o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) to zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Powinno być ono przede wszystkim sformułowane w oparciu

o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (zob. m.in. postanowienia SN: z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, i z 9 lutego 2011 r., III SK 41/10).

Skarga kasacyjna powyższych wymogów nie spełnia. Przedstawione przez skarżącego w ramach tej przyczyny kasacyjnej wątpliwości związane z wykładnią prawa oraz inne ujawnione problemy interpretacyjne nie są nowe. Sąd Najwyższy wyraził już w tym zakresie wielokrotnie swoje stanowisko (zob. uchwałę całej Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22; wyroki SN: z 5 kwietnia 2023 r., II CSKP 1075/22; z 31 marca 2023 r., II CSKP 775/22; z 19 maja 2022 r., II CSKP 985/22; z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22; z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21). Skarżący nie wykazał, że zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tych poglądów, zatem brak jest interesu publicznego w przyjęciu skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania. Zwrócić uwagę należy, że w uchwale całej Izby Cywilnej z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, mającej moc zasady prawnej, Sąd Najwyższy przyjął, że w razie uznania, iż postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. Skutkiem

niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego jest niezwiązanie stron umową także w pozostałym zakresie.

Przyjmuje się również, że art. 111 ust. 1 pkt 4 pr.bank. nie stanowi przepisu ustawy w rozumieniu art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13. Wyjątek wymieniony w tym przepisie wymaga bowiem, aby konkretny warunek umowny odzwierciedlał treść przepisu prawa mającego zastosowanie między umawiającymi się stronami niezależnie od ich wyboru, ewentualnie mającego domyślne zastosowanie między stronami, z uwzględnieniem jego ścisłej interpretacji. Artykuł 111 ust. 1 pkt 4 pr.bank. dotyczy natomiast jedynie samej możliwości ustalania tabel kursowych i obowiązku ogłaszania przez bank kursów walutowych, stąd nie stoi na przeszkodzie badaniu przez sąd abuzywności postanowień umowy, odsyłających do kursu stosowanego przez bank (tabelarycznego). Odrzucić należy zatem stanowisko, że jednostronne ukształtowanie na tej podstawie sytuacji prawnej drugiej strony umowy, nie podlega badaniu w kontekście klauzul niedozwolonych (zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z 21 grudnia 2021 r., C-243/20 oraz postanowienia SN: z 28 września 2023 r., I CSK 6347/22; z 30 marca 2023 r., I CSK 2897/22; z 28 września 2023 r., I CSK 327/23).

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na przyczynę kasacyjną z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy. Jeżeli podstawą wniosku jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że wynika ona z różnej wykładni przepisu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

Prawo zatrzymania nie przysługuje stronie, która może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony. Jeżeli obie strony są zobowiązane do wzajemnego spełnienia świadczeń pieniężnych, w kodeksie cywilnym przewidziano

dalej idącą instytucję, a mianowicie potrącenie wzajemnych wierzytelności (art. 498 i n. k.c.), skutkiem czego jest umorzenie wierzytelności do wysokości wierzytelności niższej (zob. uchwała składu siedmiu sędziów SN z 19 czerwca 2024 r., III CZP 31/23).

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 99 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[SOP]

[ms]